ผลของการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Effect of Using the SQ4R Method on Reading Comprehension Ability of Matthayomsuksa 1 Students

นางสาวกฤษณา วรชาติตระกูล[1*]

[1]นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Miss Kritsana Worachattrakoon[1*]

E-mail: 6712610002@rumail.ru.ac.th[1]

[1]Master of Education Program in Teaching Thai, Faculty of Education,

Ramkhamhaeng University, Thailand.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R และ (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กับเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน 2) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 6 คาบ และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 6 คาบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.69 คิดเป็นร้อยละ 85.63
คำสำคัญ : SQ4R, การอ่านจับใจความ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Abstract

The purposes of this research were: (1) to compare the reading comprehension abilities of Matthayomsuksa 1 students taught using the SQ4R method versus conventional instruction method; (2) to compare the pre-test and post-test reading comprehension scores of Matthayomsuksa 1 students taught using the SQ4R method; and (3) to compare the reading comprehension ability of students after using the SQ4R method with the 80 percent criterion. The sample consisted of two Matthayomsuksa 1 classrooms: Matthayomsuksa 1/9 served as the experimental group, while Matthayomsuksa 1/6 served as the control group. The research instruments included: 1) a 30-item multiple-choice reading comprehension test used for both pre-test and post-test assessments; 2) three SQ4R-based lesson plans totaling 6 periods; and 3) three conventional lesson plans totaling 6 periods. Data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and t-test. The research findings revealed that: 1) the reading comprehension ability of Matthayomsuksa 1 students taught using the SQ4R method was significantly higher than those taught through conventional instruction at the .05 level; 2) the post-test reading comprehension scores of students in the SQ4R group were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level; and 3) the mean score of the reading comprehension ability of Matthayomsuksa 1 students taught using the SQ4R method was significantly higher than the 80 percent criterion. The experimental group obtained a mean score of 25.69 (85.63 percent).
Keywords: The SQ4R method, Reading comprehension abilities, Matthayomsuksa 1 students

บทนำ

การพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทยเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการสื่อสารและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นรากฐานในการดำรงชีวิตและการสืบค้นข้อมูลเพื่อยกระดับสติปัญญา ทักษะการคิด

วิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ให้ก้าวทันพลวัตทางสังคมและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทการศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการรู้หนังสือ การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนจากการท่องจำมาสู่การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้ทักษะเป็นฐาน ซึ่งทักษะการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับข้อมูลจากช่องทางที่หลากหลาย นำมาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นหลักเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างแท้จริง (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561)

สภาพปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นอ่านอย่างไรจึงจะสามารถจับใจความได้ และไม่ทราบขั้นตอนในการอ่านที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนขาดแนวทางในการอ่านอย่างเป็นระบบ จนไม่สามารถวิเคราะห์สาระสำคัญหรือจับประเด็นหลักของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากความสามารถในการอ่านจับใจความเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หากผู้เรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้จะส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อการพัฒนาทางความคิดและการดำเนินชีวิตในระยะยาว นอกจากนี้ ปัญหายังส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน หากนักเรียนไม่เข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่เรียนย่อมไม่สามารถต่อยอดความรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการคัดกรองความสามารถในการอ่านจับใจความย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา (พ.ศ. 2566–2568) ที่พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.46, 76.25 และ 77.57 ตามลำดับ ซึ่งยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ครูผู้สอนจึงต้องหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและน่าสนใจเพื่อเข้ามาช่วยจัดระบบการอ่านและส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ การขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วย ซึ่งการสอนแบบ SQ4R เน้นการอ่านซ้ำ ๆ จนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ (Gunning, 1996) สอดคล้องกับ เมขลา ลือโสภา (2555) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการใช้กระบวนการสร้างความรู้และความคิด เป็นวิธีสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านได้ดี สามารถคาดเดา เข้าใจแนวคิดเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 อ่านอย่างคร่าว ๆ (Survey-S) ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม (Question-Q) ขั้นที่ 3 อ่านเพื่อหาคำตอบ (Read-R) ขั้นที่ 4 จดบันทึก (Record-R) ขั้นที่ 5 ทบทวน (Recite-R) และขั้นที่ 6 วิเคราะห์ (Reflect-R) สำคัญต่อการเรียนภาษาไทยอย่างยิ่ง เพราะสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนได้ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดไปพร้อม ๆ กัน สิ่งที่กระตุ้นผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ นั่นคือการตั้งคำถาม ผู้เรียนจะมีความอยากรู้และท้าทายความสามารถ ผู้เรียนจึงพยายามศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความและวิธีสอนแบบ SQ4R พบว่าส่วนใหญ่มักเน้นการศึกษาในลักษณะการใช้ร่วมกับนวัตกรรมสื่อประสมหรือแบบฝึกทักษะ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่มุ่งเน้นการใช้กระบวนการ SQ4R ในการจัดระเบียบความคิดในบริบทการจัดการเรียนรู้นั้นยังมีอยู่อย่างจำกัด

ทั้งนี้ เนื่องด้วยความสามารถในการอ่านที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการอ่านที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถจัดระบบความคิดได้อย่างเป็นระเบียบ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับความสามารถในการอ่านจับใจความ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงและวิเคราะห์สาระสำคัญของเนื้อหาได้อย่างแม่นยำ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการนำวิธีการสอนแบบ SQ4R มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ก้าวหน้าขึ้นจนผ่านเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กับเกณฑ์ร้อยละ 80

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 175 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1/9 จำนวน 35 คน เป็นกลุ่มทดลองใช้วิธีสอนแบบ SQ4R และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 จำนวน 35 คน เป็นกลุ่มควบคุมใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อิงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกเนื้อหาจากสื่อที่หลากหลายตามหลักจิตวิทยาการศึกษาและความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ได้แก่ เรื่องสั้น เชือกผูกช้าง บทความ ไม่มองหาจะมองเห็น และข่าว คนไทยอ่าน e-book เพิ่มขึ้นแต่ซื้อหนังสือเล่มน้อยลง

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1) วิธีสอนแบบ SQ4R

2) วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R 3 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน รวม 6 คาบเรียน และจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม 3 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน รวม 6 คาบเรียน เวลาเรียนคาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถของผู้เรียนในการอ่านเรื่องหรือข้อความ แล้วสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง โดยครอบคลุมพฤติกรรมย่อย ได้แก่ การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายของใจความสำคัญ การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง การตีความหมายของคำและนำไปใช้ การสรุปใจความสำคัญของบทความ การรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการ และการสามารถอธิบายความมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความนี้ จะประเมินด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 30 คะแนน ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การผ่านที่ผู้เรียนต้องได้คะแนนร้อยละ 80 จึงจะถือว่ามีความสามารถในการอ่านจับใจความตามเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างเป็นระบบ ที่มุ่งเน้นเสริมสร้างทักษะความเข้าใจ การตีความหมาย และการสกัดสาระสำคัญด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยให้ความสำคัญกับการกำกับและควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อเข้าถึงแก่นแท้ของเนื้อหาที่อ่านเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์และประยุกต์ขั้นตอนการสอนมาจากแนวคิดของ พนิตนาฏ ชูฤกษ์ (2551), เมขลา ลือโสภา, ประสพสุข ฤทธิเดช และภูษิต บุญทองเถิง (2556) และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) โดยกิจกรรมมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นระยะของการกระตุ้นความสนใจและเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนรับการถ่ายทอดเนื้อหาใหม่ ผู้สอนจะทำการชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นเป้าหมาย สิ่งที่คาดหวัง และแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ควบคู่ไปกับการจัดสภาพแวดล้อมเชิงบวกที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้

ขั้นดำเนินการสอน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ลงมือศึกษาใบความรู้ ปฏิบัติใบงาน และเอกสารประกอบการเรียน ผ่านกระบวนการของ SQ4R ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1) ขั้นสำรวจ (Survey - S) การกวาดสายตาพิจารณาภาพรวมและขอบข่ายของเนื้อหาอย่างรวดเร็ว เพื่อค้นหาเค้าโครงและประเด็นหลักของเรื่อง รวมถึงการอ่านส่วนสรุป (หากมี) โดยใช้เวลาพิจารณาเบื้องต้นราว 1-5 นาที จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญที่พบ และให้ผู้เรียนจดบันทึกผลการสำรวจลงในแบบบันทึกกิจกรรม SQ4R

2) ขั้นตั้งคำถาม (Question - Q) การกำหนดประเด็นคำถามจากเค้าโครงที่ได้สำรวจไว้ เพื่อสร้างแรงจูงใจและกำหนดทิศทางในการทำความเข้าใจเนื้อหา คำถามที่สร้างขึ้นต้องมีความเชื่อมโยงกับบทอ่าน เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และเพราะเหตุใด ผู้สอนจะใช้วิธีสุ่มถามประเด็นที่นักเรียนตั้งขึ้นและเปิดโอกาสให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย ก่อนที่ผู้เรียนจะจดบันทึกคำถามดังกล่าวลงในแบบบันทึกกิจกรรม

3) ขั้นอ่านอย่างละเอียด (Read - R) การอ่านเนื้อหาอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อสืบค้นหาคำตอบตามที่ได้ตั้งคำถามไว้ในขั้นก่อนหน้า โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ประเด็นหลัก ระหว่างการอ่าน ผู้เรียนสามารถจดโน้ตคำถามเพิ่มเติม ทำสัญลักษณ์เน้นข้อความ หรือเขียนคำสำคัญกำกับไว้บริเวณพื้นที่ว่างเพื่อให้สังเกตได้ง่าย โดยไม่ต้องคัดลอกข้อความเต็ม จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบและอภิปรายคำตอบ

4) ขั้นจดบันทึก (Record - R) การอ่านทบทวนเนื้อหาอีกครั้งเพื่อทำการรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่ค้นพบจากขั้นที่ 3 โดยเลือกลงบันทึกเฉพาะแก่นของเรื่องและรายละเอียดที่จำเป็นเท่านั้น การบันทึกจะใช้ภาษาและสำนวนที่กระชับรัดกุมตามความเข้าใจของตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนการสรุปคำตอบสำหรับข้อคำถามที่ตั้งไว้

5) ขั้นสรุปความ (Recite - R) การนำเสนอสาระสำคัญของเรื่องที่ได้จากการศึกษาเอกสารและใบความรู้ มาร้อยเรียงใหม่ด้วยถ้อยคำและภาษาของผู้เรียนเองให้เกิดความชัดเจน กรณีที่ยังสับสนต้องย้อนกลับไปอ่านทบทวนเนื้อหาส่วนนั้นซ้ำจนกว่าจะเข้าใจกระจ่างแจ้ง จึงก้าวสู่ขั้นตอนต่อไป

6) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflect - R) กระบวนการวิเคราะห์ ประเมินค่า และแสดงทรรศนะหรือข้อโต้แย้งต่อเนื้อหา ทั้งมุมมองที่สอดคล้องและขัดแย้ง โดยต้องนำหลักฐานจากบทอ่านมาอ้างอิงสนับสนุนความคิด ครอบคลุมถึงการบูรณาการองค์ความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม ผ่านการสื่อสารด้วยภาษาที่ถูกต้อง

ขั้นสรุป เป็นระยะที่ผู้เรียนจะได้ประมวลและสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดเพื่อทบทวนความเข้าใจในขณะเดียวกัน ผู้สอนจะทำการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ หากพบว่าผู้เรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาความเข้าใจให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ครูถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้นักเรียนรับฟังและจดบันทึก โดยใช้การพูด บอก เล่า บรรยายเป็นหลัก ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการสอนได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นช่วงเริ่มต้นของการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน กระตุ้นความสนใจ และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การถามตอบ การใช้เกมหรือสื่อประกอบการสอน

2. ขั้นสอน เป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนดำเนินการถ่ายทอดเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การอธิบาย การอภิปราย การอ่าน การซักถาม และการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ

3. ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนท้ายของการเรียนการสอน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนเพื่อรวบรวมความคิดและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental design) แบบ randomized control group pretest - posttest design กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบ SQ4R กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ฉบับ ดังนี้

1. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกันสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

2. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 6 คาบ

3. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 6 คาบ

1. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

มีรายละเอียดในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยในแต่ละฉบับ ดังนี้

1.1 แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ จำนวน 60 ข้อ ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 57 ข้อ (2) นำแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (3) นำคำตอบของนักเรียนทั้ง 35 คน มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.31-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.67-0.90 จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบฉบับจริง (4) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

1.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R โดยศึกษาขั้นตอนการสอนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารเกี่ยวกับการสอนอ่านและวิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ4R ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

1.3 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม โดยศึกษาขั้นตอนการสอนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารเกี่ยวกับการสอนอ่านและวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียน (pre-test) โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวิธีสอน จำนวนวิธีสอนละ 3 แผน รวมระยะเวลาเรียนวิธีสอนละ 6 ชั่วโมง โดยกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ

3. ดำเนินการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียน (post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้น ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้ Independent sample t-test

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ Dependent sample t-test

3. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าร้อยละ (percentage)

ผลการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

นักเรียน	ค่าสถิติ				
	n	$\bar{X}$	$S.D.$	t	p
กลุ่มทดลอง	35	25.69	2.29	5.19	0.00*
กลุ่มควบคุม	35	22.51	2.80		

*p<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.69 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.51 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.80 ส่วนค่าการทดสอบที (t-test) เท่ากับ 5.19

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
	n	$\bar{X}$	$S.D.$	t	p
ก่อนการทดลอง	35	21.14	3.10	-10.70	0.00*
หลังการทดลอง	35	25.70	2.29		

*p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.14 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.10 ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.70 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 ส่วนค่าการทดสอบที (t-test) เท่ากับ -10.70

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งเกณฑ์ร้อยละ 80 เป็นเกณฑ์ที่ปรากฏตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้เพื่อใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.69 คิดเป็นร้อยละ 85.63

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.69 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.51 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.80 ส่วนค่าการทดสอบที (t-test) เท่ากับ 5.19

2. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.70 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 ส่วนคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.14 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.10 ส่วนค่าการทดสอบที (t-test) เท่ากับ 10.70

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.69 คิดเป็นร้อยละ 85.63

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าห้องที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับแนวคิดของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นรูปแบบที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ 6 ขั้นตอน คือ (Survey) ตั้งคำถาม (Question) หาคำตอบ (Read) จดบันทึก (Record) สรุปความ (Recite) และวิเคราะห์ (Reflect) ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รวมทั้งยังช่วยสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิบูลย์ ตัญญบุตร (2557) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R ช่วยทำให้การอ่านของผู้เรียนเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายมีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่องได้ ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณชนก โพธิ์พินิจ (2561) พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตติภาคย์ อุระมา (2561) พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น วิธีสอนแบบ SQ4R จึงช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าการใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่าน

จับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิธร ไชยเทศ (2554) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง วิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบที่เน้นการอ่านอย่างช้า ๆ จนกว่าผู้อ่านจะเข้าใจและสามารถจดจำเนื้อหาที่อ่านได้ จุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านรวมถึงการตีความ วิเคราะห์สาร สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภัทรา ศิวินา (2566) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชฎารัตน์ ภูทางนา (2563) พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบ SQ4R คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการอ่านจับใจความได้จะต้องใช้วิธีการอ่านที่เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านตามวิธีสอนแบบ SQ4R จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษกร วัฒนาวิจิตรกุล (2566) กล่าวถึงประโยชน์ของ SQ4R ไว้ว่า เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผู้เรียนได้ลงมือศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด จะช่วยให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยผู้เรียนใช้ทักษะทางภาษา การอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วจะเกิดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ในที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ กฤติยาภรณ์ คนไว (2562) กล่าวว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยให้ผู้เรียนฝึกอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการอ่านอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดี สามารถเข้าใจหรือคาดเดาเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุติมา ยอดตา (2561) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความสามารถการอ่านจับใจความหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น วิธีสอนแบบ SQ4R จึงเป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความให้สูงขึ้นจนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การคัดเลือกสื่อการอ่านที่เชื่อมโยงประสบการณ์ ควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกบทอ่านที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนชั้น ม.1 เพื่อกระตุ้นความสนใจในขั้นสำรวจ (Survey) และช่วยให้นักเรียนดึงความรู้เดิมมาปะติดปะต่อกับเนื้อหาใหม่ได้อย่างรวดเร็ว

2. การเพิ่มความยืดหยุ่นในการสรุปความรู้ ในขั้นการจดบันทึก (Record) และสรุปใจความ (Recite) ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนถ่ายทอดความเข้าใจตามความถนัด เช่น แผนผังความคิด หรือตารางสรุป เพื่อลดความกดดันและส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดระเบียบความคิดได้ตามศักยภาพอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพื่อติดตามความคงทนในการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ หลังจากสิ้นสุดการสอนแบบ SQ4R ไปแล้วระยะหนึ่ง เช่น 2-4 สัปดาห์ เพื่อยืนยันว่ากระบวนการคิดและจดบันทึกที่เป็นระบบนี้ ช่วยให้ผู้เรียนรักษาความสามารถและจดจำเนื้อหาได้อย่างยั่งยืน

2. ควรศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อประสม เช่น แพลตฟอร์มการอ่านออนไลน์ เพื่อกระตุ้นความสนใจให้สอดรับกับผู้เรียนยุคปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กฤติยาภรณ์ คนไว. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย https://shorturl.asia/EkT4R

กฤษกร วัฒนาวิจิตรกุล. (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(3), 115-124. https://shorturl.asia/lacoU

กานต์ธิดา แก้วกาม. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(3), 43–56. https://shorturl.asia/YzEjV

จิตติภาคย์ อุระมา. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยาที่ใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. https://shorturl.asia/9oR0G

ชุติมา ยอดตา. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย https://shorturl.asia/BNPik

ณชนก โพธิ์พินิจ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. https://shorturl.asia/nXYKd

พนิตนาฏ ชูฤกษ์. (2551). *อ่านเร็วให้เป็นจับประเด็นให้อยู่หมัด*. กรุงเทพฯ : เฟริสท ออฟเซท.

พิบูลย์ ตัญญบุตร, และมีชัย เอี่ยมจินดา. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี.* วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(1), 220-234. https://shorturl.asia/O5fyw

เมขลา ลือโสภา, ประสพสุข ฤทธิเดช, และภูษิต บุญทองเถิง. (2556). *การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 7*(1), 107-116. https://shorturl.asia/s0fqQ

ศุภัทรา ศิวินา. (2566). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย https://shorturl.asia/sh2le

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). *การอ่าน.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). *แนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46*(2), 218-239. https://shorturl.asia/U3kKB

Gunning, T.G. (1996). Creating *reading instruction for all children*. Simon & Schuster.